

LUDOWY BANK SPÓŁDZIELCZY W STRZAŁKOWIE

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału**

**Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie
według stanu na 31.12.2018 roku**

Uchwała Zarządu
Ludowego Banku Spółdzielczego
w Strzałkowie
nr 45/2019 z dnia 26.04.2019 r.

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie

1. Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

2. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w następujących dokumentach:

- sprawozdaniu finansowym – informacja dodatkowa,
- sprawozdaniu Zarządu.

Informacje są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku w Centrali Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie ul. Kolejowa 2a 62-420 Strzałkowo, w Oddziałach/Filiach Banku oraz na stronie internetowej www.lbsstralkowo.pl.

Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

W 2018 roku LBS w Strzałkowie prowadził działalność poprzez: Centralę w Strzałkowie, Oddział w Strzałkowie, Oddział w Kole, Oddział w Rzgowie, Oddział w Orchowie, Oddział w Świnicach Warckich, Filia w Brudzewie, Filia w Kościelcu, Filia w Osieku Małym, Filia w Grzegorzewie.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem punktu kasowego w Strzałkowie.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Kwota zaangażowania</i>	<i>Przedmiot działalności</i>	<i>Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza fundusze własne Banku</i>
Akcje SGB-Banku S.A.	2 352	Bank zrzeszający	nie
Bankowe Papiery Wartościowe w SGB-Banku S.A.	700	Bank zrzeszający	nie

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

- 1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 2%.
- utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów; Bank zakłada, że:
 - ✓ Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych jako odstępstwo (odstępstwa w okresie od daty ostatniego raportu) nie może przekroczyć 20 sztuk;
 - ✓ Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych jako odstępstwo (w okresie od daty ostatniego raportu) nie może przekroczyć 5 mln zł;
 - ✓ Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych jako odstępstwo (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu) nie może przekroczyć 2%;
- ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 15% funduszy własnych (kapitału uznanego);
- utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 80% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- ✓ utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- ✓ bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- ✓ ograniczenie kredytowania klientów oraz grup powiązanych klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- ✓ ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 1,5% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
 - ✓ 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw,
 - ✓ 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - ✓ wskaźniki wymienione powyżej mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku,
 - obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat,
 - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;
- stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - ✓ 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (dot. kredytów mieszkaniowych),

- ✓ 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona (dot. kredytów mieszkaniowych) lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
- ✓ 50% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomościach (dot. kredytów konsolidacyjnych, pożyczek hipotecznych i kredytów konsumpcyjnych zabezpieczonych hipoteką),
- ✓ 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
- ✓ 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
- ✓ wskaźniki wymienione powyżej ulegają obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 20 lat.
- kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, dążenie do preferowania zabezpieczeń hipotecznych głównie w postaci nieruchomości mieszkalnych i w mniejszym zakresie w postaci nieruchomości komercyjnych i pozostałych (w tym gruntów rolnych), stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat);
- stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - ✓ dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - ✓ zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 10% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 1,5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 12% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 5 lat;
- udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
 - ✓ 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - ✓ 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - ✓ wskaźniki wymienione powyżej mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku;
 - obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat;
 - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;
- kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie do klientów w ramach kredytów gotówkowych.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- racjonalizację kosztów;
- zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości;
- odpowiednich warunków technicznych wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- realizowanie strategii finansowania;
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 3% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - ✓ stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - ✓ oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5) Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

6) Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku obejmują:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na wymaganym poziomie,
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na wymaganym poziomie;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na wymaganym poziomie;
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 90%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,9%;
- utrzymanie takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90% funduszy Tier I;
- dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
- posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów strategicznych;
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
- utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

7) Ryzyko braku zgodności

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest :

- identyfikacja potencjalnych zagrożeń dla działania Banku,
- monitorowanie zaistniałych incydentów,
- podejmowanie działań wspierających oraz naprawczych, zapobiegających narażaniu Banku na występowanie zdarzeń wynikających z ryzyka braku zgodności oraz potencjalnych skutków nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, wymogów organów nadzorczych, rekomendacji i standardów rynkowych.

Bank realizuje te cele poprzez:

- ✓ identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- ✓ projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- ✓ sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- ✓ systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
 - b) działalność komórki do spraw zgodności.
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Główny księgowy - komórka zarządzania „wolnymi środkami”,
 - b) Zespół księgowości i rozliczeń;
 - c) Oddziały/Filie;
 - d) Zespół ds. Analiz Kredytowych.

- 2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Dział ds. analiz ryzyka - komórka monitorowania ryzyka, w tym monitorująca ryzyko operacyjne i portfelowe ryzyko kredytowe,
 - b) Dział ds. monitoringu i windykacji;
 - c) Zespół ds. zgodności i kontroli.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych i odpisów w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi i odpisami kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Udział kredytów dla jednostek samorządu terytorialnego w portfelu kredytowym	15%
Udział kredytów dla rolników w portfelu kredytowym	80%
Udział kredytów inwestycyjnych w portfelu kredytowym	70%
Udział kredytów związanych z uprawami rolnymi połączonymi z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana – PKD nr 0150Z) w portfelu kredytowym	55%

Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	12%
Udział kredytów gotówkowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych	95%
Udział kredytów odnawialnych(limity w ROR) w detalicznych ekspozycjach kredytowych	15%
Udział innych kredytów detalicznych w detalicznych ekspozycjach kredytowych	30%
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	2%
Udziału zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.	1,50%
Udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych w portfelu detalicznych ekspozycji kredytowych	1,50%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym.	80%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomości komercyjna	max 90% portfela EKZH
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których okres kredytowania umowy jest dłuższy niż 10 lat	max 95% portfela EKZH
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie udzielonych na cele konsumpcyjne oraz na cele inwestycyjne	max 90% portfela EKZH
Udział ekspozycji kredytowych wobec rolników oraz osób fizycznych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomości mieszkalna	max 60% portfela EKZH
Udział ekspozycji kredytowych wobec rolników oraz osób fizycznych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomości komercyjna	max 70% portfela EKZH
Limit na zaangażowanie w jeden podmiot lub grupę podmiotów powiązanych	20% uznanego kapitału
Limit na zaangażowanie wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	10% kapitału podstawowego TIER1
Limit na łączną kwotę dużych zaangażowań	130% uznanego kapitału
Limit na łączną kwotę indywidualnie istotnych zaangażowań	200% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, w tym uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana)	600% uznanego kapitału 400% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Przetwórstwo przemysłowe	50% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	15% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Budownictwo	60% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Handel Hurt i detal; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	70% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Weksel własny in blanco lub poręczenie wg prawa bankowego	180% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Poręczenie wg prawa cywilnego oraz przystąpienie do długu	25% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	100 % uznanego kapitału
Limit koncentracji: Cesja wierzytelności	25% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	300% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	600% uznanego kapitału
Limit koncentracji: Ubezpieczenie kredytu	30% uznanego kapitału

Limit koncentracji: Bez rodzaju zabezpieczenia	50% uznanego kapitału

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
 - na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,
- w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, ograniczenie fizycznego dostępu, system zastępstw, inwentaryzacja, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- transferowanie ryzyka,
- stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Wskaźnik BiA	max 15%
Udział sumy strat z tyt. ryzyka operacyjnego do utworzonego na dany rok wymogu kapitałowego	max 100%
Ilość nieprzewidzianych przypadków braku możliwości obsługi przez ciągły okres co najmniej 8 godzin - przez (jeden lub więcej) Centralę, Oddział, Filię lub PK w kwartale	3 szt
Ilość nieprzewidzianych przypadków - braku możliwości obsługi bankomatowej w sposób ciągły przez 24 godziny w kwartale	3 szt
Dostępność bankowości elektronicznej (Home banking, SMS banking, rachunki internetowe) w kwartale	Stosunek niedostępności bankowości elektronicznej do czasu jej dostępności w kwartale - max 1,5%
Dynamika ilości nowo założonych rachunków kredytowych w kwartale do ilości z poprzedniego kwartału	max 180%
Dynamika ilości nowo założonych rachunków depozytowych w kwartale do ilości z poprzedniego kwartału.	max 180%
Rotacja pracowników - Liczba pracowników przyjętych w okresie sprawozdawczym	3 osoby
Rotacja pracowników - Liczba pracowników odchodzących z pracy w okresie sprawozdawczym	3 osoby
Błędy realizacji przelewów klientów realizowanych przez Internet	Stosunek liczby błędnych realizacji przez klientów przelewów internetowych do wszystkich realizowanych przez klientów przelewów - max 0,8%
Zagrożenia ze strony złośliwego oprogramowania w obszarze bankowości elektronicznej	max 5 szt

Liczba złożonych przez Klientów Banku skarg i reklamacji	30 szt
Ilość storn w danej jednostce w ciągu badanego kwartału (w szt.) przypadająca na 1 pracownika	30 szt
Ilość stwierdzonych nieprawidłowości krytycznych i znaczących w procesie kontroli / testowania	max 2
Liczba nieprawidłowości i nadużyć zgłaszana anonimowo przez pracowników	max 3
Limit progowy sumy strat dla kategorii z poziomu "Oszustwa wewnętrzne"	50 tys. zł
Limit progowy sumy strat dla kategorii z poziomu "Oszustwa zewnętrzne"	100 tys. zł
Limit progowy sumy strat dla kategorii z poziomu "Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy"	200 tys. zł
Limit progowy sumy strat dla kategorii z poziomu "Klienci, produkty i praktyki operacyjne"	80 tys. zł
Limit progowy sumy strat dla kategorii z poziomu "Szkody związane z aktywami rzeczowymi"	25 tys. zł
Limit progowy sumy strat dla kategorii z poziomu "Zakłócenia działalności banku i awarie systemów"	50 tys. zł
Limit progowy sumy strat dla kategorii z poziomu "Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi"	25 tys. zł

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności dziennej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów płynnych,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Luka płynności krótkoterminowej M1	min 0
Współczynnik płynności krótkoterminowej M2	min 1,1
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi M3	min 1,1
Współczynnika pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi M4	min 1,1
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego do 1m-ca	min 1,0
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego do 3 m-cy	min 1,0

Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego do 6m-cy	min 1,0
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego do 12 m-cy	min 1,0
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego powyżej 1 roku	max 1,0
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego powyżej 3 lat	max 1,0
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego powyżej 5 lat	max 1,0
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego powyżej 10 lat	max 1,0
Limity wskaźnika luki dla przedziału czasowego powyżej 20 lat	max 1,0
Udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	max 10%
Limit udziału depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	min 120%
Limit udziału łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	max 12%
Wskaźnik LCR	min 100%
Wskaźnik NSFR	min 111%
Limit poziomu globalnej luki płynności	min 1
Udział depozytów podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych w pasywach ogółem	min 85%

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:
 - lukę stopy procentowej,
 - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
 - analizę wskaźników,
 - testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	32% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	10% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	2% funduszy własnych Banku
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b"	20% funduszy własnych
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b"	25% funduszy własnych

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Limit całkowitej pozycji walutowej	max 2% FW
Limit otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w EUR	max 1,5% FW
Limit otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w USD	max 0,25% FW
Limit otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w GBP	max 0,25% FW
Limit aktywów płynnych dla EUR	min 15% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista i bieżących i 10% środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach terminowych
Limit aktywów płynnych dla USD	min 15% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista i bieżących i 10% środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach terminowych
Limit aktywów płynnych dla GBP	min 15% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista i bieżących i 10% środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach terminowych

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W Banku stosuje następujące limity alokacji kapitału:

<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
Ryzyko kredytowe	61,3%

Ryzyko operacyjne	11,4%
Ryzyko walutowe	1,0%
Ryzyko koncentracji	3,3%
Ryzyko płynności	3,0%
Ryzyko stopy procentowej	6,0%
Ryzyko kapitałowe	4,0%

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
Ryzyko kredytowe	41,9%
Ryzyko operacyjne	5,8%
Ryzyko walutowe	0%
Ryzyko koncentracji	0%
Ryzyko płynności	0%
Ryzyko stopy procentowej	1,3%
Ryzyko kapitałowe	0%

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku nie sprawują funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu w myśl przepisów art. 22aa Prawa bankowego:

	<i>Liczba funkcji w zarządzie innego podmiotu</i>	<i>Liczba funkcji w radzie nadzorczej innego podmiotu</i>
Prezes Zarządu	-	-
Wiceprezes ds. finansowych	-	-
Wiceprezes ds. handlowych	-	-
	-	-
	-	-
Członek Rady Nadzorczej 1	-	-

Członek Rady Nadzorczej 2	-	-
.....	-	-

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Do składu Rady Nadzorczej wybierani są udziałowcy Banku, zgodnie z prawem spółdzielczym i zapisami Statutu. W składzie Rady Nadzorczej jest zapewniony odpowiedni udział członków niezależnych, realizowane jest to poprzez respektowanie zasady maksymalnego udziału 1/5 pracowników Banku w Radzie Nadzorczej, brak powiązań członków Rady z Bankiem, a także zasady, że odpowiednia ilość członków Rady Nadzorczej nie powinna obecnie lub w ciągu ostatnich trzech lat być współnikiem lub pracownikiem obecnego lub byłego podmiotu dokonującego badania sprawozdania finansowego Banku.

Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje Prezesa Zarządu oraz pozostałych członków Zarządu.

Każdy z członków organów Rady Nadzorczej i Zarządu powinien posiadać kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z:

- wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji.

Indywidualne kompetencje poszczególnych członków Zarządu Banku jako organu zarządzającego dopełniają się w taki sposób, aby możliwe było zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego zarządzania Bankiem.

Każdy z członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków.

W składzie Rady Nadzorczej i Zarządu Banku zapewniony jest udział osób, które władają językiem polskim oraz wykazują się odpowiednim doświadczeniem i znajomością polskiego rynku finansowego, niezbędnymi w zarządzaniu Bankiem na polskim rynku finansowym.

Każdy z członków Rady Nadzorczej Banku powinien wykonywać swoją funkcję w sposób aktywny, wykazując się niezbędnym poziomem zaangażowania w pracę Rady Nadzorczej. Niezbędny poziom zaangażowania przejawia się w poświęcaniu czasu w wymiarze umożliwiającym należyte wykonywanie zadań Rady Nadzorczej Banku. Pełnienie funkcji członka Zarządu powinno stanowić główny obszar aktywności zawodowej członka Zarządu. Dodatkowa aktywność zawodowa członka Zarządu, poza Bankiem nie powinna prowadzić do takiego zaangażowania czasu i nakładu pracy, aby negatywnie wpływała na wykonywanie funkcji członka Zarządu.

Członek Zarządu Banku powinien powstrzymać się od podejmowania aktywności zawodowej lub pozazawodowej, która mogłaby prowadzić do powstawania konfliktu interesów lub miałaby negatywny wpływ na jego reputację jako członka Zarządu Banku.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku został powołany Komitet Audytu pełniący rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem. Komitet spotyka się co najmniej raz na kwartał. W Banku nie funkcjonują inne komitety, w tym komitet ds. wynagrodzeń.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.

Co do zasady raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

<i>Lp*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Instrumenty kapitałowe	1 048
2	Zyski zatrzymane	0
3	Skumulowane inne całkowite dochody	31 719
3a	Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	3 500
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	0
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	0
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	36 267
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-25
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	0
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	0
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	0
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku	0

	spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)	0
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	0
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	0
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	0
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	0
	W tym: 20% filtr dla niezrealizowanego zysku 1	0
	W tym: 20% filtr dla niezrealizowanego zysku 2	0
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	0
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	25
29	Kapitał podstawowy Tier I	36 242
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	0
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	0
39	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	0
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0
45	Kapitał Tier I	36 242
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	0
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	0
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	599

51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	599
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0
57	Calkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0
58	Kapitał Tier II	599
59	Łączny kapitał	36 842
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	219 745
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,49%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,49%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,77%
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	4,87%
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,87%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3,0%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,62%
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	0
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	0
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku	0

	spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	0
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	0
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	0
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	0
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	0
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	0

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

- 1) Fundusze własne Banku obejmują:
 - a) kapitał Tier I;
 - b) kapitał Tier II.
- 2) Kapitał Tier I Banku obejmuje:
 - a) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - wpłacony fundusz udziałowy,
 - zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego,
 - niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po podjęciu przez Bank decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy,
 - w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
 - kapitał rezerwowy,
 - fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;
 - b) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
 - wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
 - wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
 - aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;

- dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości bezwzględnej aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej;
- c) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR;
- d) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
- a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - d) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.
- 3) Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
 - b) pożyczki podporządkowane;
 - c) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
- 4) Bank wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku. Bank zalicza do funduszy własnych udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku po uzyskaniu zgody KNF. Wypłata udziałów zaliczonych do funduszy własnych wymaga zgody KNF.
- 5) Wartość jednej jednostki udziałowej wynosi 565 zł.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II zgodnie z poniższym wzorem
--

Bank nie posiada tego typu instrumentów kapitałowych.

1	<i>Emitent</i>	-
2	<i>Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)</i>	-
3	<i>Prawo lub prawa właściwe którym podlega instrument</i>	-
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>	-
4	<i>Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR</i>	-
5	<i>Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym</i>	-
6	<i>Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym</i>	-
7	<i>Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)</i>	-
8	<i>Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)</i>	-
9	<i>Wartość nominalna instrumentu</i>	-

9a	<i>Cena emisyjna</i>	-
9b	<i>Cena wykupu</i>	-
10	<i>Klasyfikacja księgowa</i>	-
11	<i>Pierwotna data emisji</i>	-
12	<i>Wiecyste czy terminowe</i>	-
13	<i>Pierwotny termin zapadalności</i>	-
14	<i>Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru</i>	-
15	<i>Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu</i>	-
16	<i>Kolejne terminy wykupu jeżeli dotyczy Kupony/dywidendy</i>	-
17	<i>Stała lub zmienna dywidenda/stały lub zmienny kupon</i>	-
18	<i>Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik</i>	-
19	<i>Istnienie zapisanych praw do niewypłacania dywidendy</i>	-
20a	<i>W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)</i>	-
20b	<i>W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)</i>	-
21	<i>Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu</i>	-
22	<i>Nieskumulowane czy skumulowane</i>	-
23	<i>Zamiennie czy niezamiennie</i>	-
24	<i>Jeżeli zamiennie, zdarzenie lub zdarzenia powodujące zamianę</i>	-
25	<i>Jeżeli zamiennie, w pełni czy częściowo</i>	-
26	<i>Jeżeli zamiennie, wskaźnik konwersji</i>	-
27	<i>Jeżeli zamiennie, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna</i>	-
28	<i>Jeżeli zamiennie należy określić rodzaj instrumentu na który można dokonać zamiany</i>	-
29	<i>Jeżeli zamiennie, należy określić emitenta instrumentu na który dokonuje się zamiany</i>	-
30	<i>Odpisy obniżające wartość</i>	-
31	<i>W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość</i>	-
32	<i>W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo</i>	-
33	<i>W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo</i>	-
34	<i>W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość</i>	-
35	<i>Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)</i>	-
36	<i>Niezgodne cechy przejściowe</i>	-
37	<i>Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy</i>	-

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego, w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie 90 %.

Na datę informacji relacja wynosiła 49,07%.

W 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Kategoria	Wartość aktywów ważonych ryzykiem w tys. zł.	Wymóg kapitałowy w tys. zł
Pozycje bilansowe	184 822	14 786
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	3 032	243
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	5 872	470
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 052	84
ekspozycje wobec instytucji	992	79
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	43 030	3 442
ekspozycje detaliczne	107 972	8 638
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	8 949	716
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 747	300
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	-	-
ekspozycje kapitałowe	3 054	244
inne pozycje	7 122	570
Pozycje pozabilansowe (dotyczące finansowania i gwarancyjne)	8 316	665
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	-	-
ekspozycje wobec instytucji	1	0
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 134	251
ekspozycje detaliczne	5 182	416
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	-	-
Razem	193 138	15 451

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

Ryzyko	Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł
• kredytowe	15 451
• operacyjne	2 129
• walutowe	0
RAZEM	17 580

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, które nie zostały spłacone w wyznaczonym terminie.

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,

- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
 - 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,
- po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z wewnętrzną procedurą. Bank w szczególności uwzględnia wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych. Wielkość rocznego odpisu na rezerwę na ryzyko ogólne wynosi:

a) co najwyżej 1,5% niespłaconej kwoty kredytów i pożyczek pieniężnych, pomniejszonej o kwotę kredytów i pożyczek pieniężnych zakwalifikowanych zgodnie z odrębnymi przepisami do kategorii straconych według stanu na koniec poprzedniego roku obrotowego,

b) nie więcej niż kwota odpisu dokonanego w bieżącym roku obrotowym z zysku za rok poprzedni na fundusz ogólnego ryzyka.

Utworzona rezerwa może być wykorzystana na pokrycie strat wynikających z: ryzyka kredytowego oraz innych trudnych do zdefiniowania ryzyk. Rezerwa na ryzyko ogólne dzieli się następująco: na pokrycie strat z ryzyka kredytowego - 90% ; na pokrycie strat innych trudnych do zdefiniowania ryzyk - 10%.

2. Klasy ekspozycji kredytowych, w tym klasy istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy/kategorie:

<i>Klasa ekspozycji</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy klasa jest istotna tak/nie</i>
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	29 360	nie
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	63 510	nie
ekspozycje detaliczne	177 451	tak
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	11 745	nie
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 054	nie

przy czym przyjmuje, że klasy ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne klasy ekspozycji.

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne.

<i>Region geograficzny</i>	<i>wartość tys. zł</i>
-	-
-	-
-	-

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Branża</i>	<i>wartość</i>	<i>Czy branża jest</i>
---------------	----------------	------------------------

	<i>tys. zł</i>	<i>istotna tak/nie</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	29 252	nie
Budownictwo	10 167	nie
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 988	nie
Pozostała działalność usługowa	335	nie
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8 018	nie
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 606	nie
Edukacja	571	nie
Górnictwo i wydobywanie	0	nie
Handel Hurt i detal; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	17 894	nie
Inne	2 104	nie
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	62	nie
Przetwórstwo przemysłowe	7 933	nie
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	120 260	tak
Transport i gospodarka magazynowa	2 438	nie
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	1 689	nie

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna. W istotnej klasie ekspozycji, do której należy Rolnictwo Bank wyróżnia klasę istotną, tj. Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana – PKD nr 0150Z) o wartości 93 853 tys. zł.

Dla MŚP podział na branże przedstawia się następująco:

<i>Branża</i>	<i>wartość tys. zł</i>
Budownictwo	10 167
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 988
Pozostała działalność usługowa	335
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8 018
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 606
Edukacja	571
Górnictwo i wydobywanie	0
Handel Hurt i detal; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	17 894
Inne	2 104
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	62
Przetwórstwo przemysłowe	7 933
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	120 260
Transport i gospodarka magazynowa	2 438
Wytwarzanie i zaop.w energię	1 689

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>wartość tys. zł</i>
do 1 miesiąca	8 992
1 – 3 miesięcy	8 199
3 – 6 miesięcy	14 237
6 – 12 miesięcy	21 681
1 rok – 2 lat	37 108
2 lata – 5 lat	79 148
5 lat – 10 lat	65 061
10 lat – 20 lat	29 268
powyżej 20 lat	4 531

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych regionów geograficznych i branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla istotnych regionów geograficznych i branż (wg wartości nominalnej z pozabilansem) przedstawia się następująco:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Poniżej standardu</i>	<i>wątpliwe</i>	<i>Stracone</i>
<i>Istotny region geograficzny</i>			
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
<i>Istotna branża</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	29	1 923
<i>Wszystkie ekspozycje zagrożone</i>			
Handel Hurt i detal; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0	0,1
Wytwarzanie i zaop.w energię	0	1 627	0

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>		<i>Saldo końcowe</i>	
	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>
<i>Poniżej standardu</i>	-	-	-	-
<i>Wątpliwe</i>	369	8	311	26
<i>Stracone</i>	1 060	543	1 461	625

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Bank stosuje technik redukcji ryzyka kredytowego w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla</i>
------------------------------	--

	<i>których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych tys. zł</i>
Zastaw rejestrowy	934
Hipoteka na nieruchomości	679

- 2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%:

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa netto) dla których Bank stosuje technikę redukcji ryzyka kredytowego tys. zł</i>
<i>Zabezpieczenia rzeczywiste</i>	-
<i>Zabezpieczenia nierzeczywiste</i>	-
Preferencyjna waga ryzyka 35%	-

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględni tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględni się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

<i>Stopień jakości kredytowej</i>	<i>Ocena wiarygodności kredytowej</i>		
	<i>Fitch Ratings</i>	<i>Moody's Investors Service</i>	<i>Standard and Poor's Ratings Services</i>
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

Łączna kwota ekspozycji kredytowych, w podziale na poszczególne stopnie jakości kredytowej przedstawia się następująco:

<i>Stopień jakości kredytowej</i>	<i>Wartość ekspozycji (w tys. zł)</i>
1	-
2	2 105
3	-
4	-
5	-
6	-

VIII. Ryzyko rynkowe

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 0,00 tys. zł.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 2 129 tys. zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2018 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

<i>Kategoria zdarzenia</i>	<i>Wartość straty tys. zł</i>	<i>Wartość straty z uwzględnieniem odzysku tys. zł</i>
1. Oszustwa wewnętrzne	0,00	0,00
2. Oszustwa zewnętrzne	0,00	0,00
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0,00	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki	11,6	7,9

biznesowe		
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1,9	1,9
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	10,5	10,5
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	20,6	0,5

W 2018 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego rozumianych jako zdarzenia powodujące znaczne straty.

Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę: procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej. Prowadzone są odpowiednie szkolenia dla pracowników.

Zdarzenia, które wygenerowały koszty wynikają z bieżącej działalności i są niemożliwe do całkowitego wyeliminowania. Bank dąży do ograniczenia strat tego tytułu Banku. W tym celu stosuje mechanizmy kontrolne.

W celu uniknięcia strat w przyszłości Bank podejmuje m.in. następujące działania zapobiegawcze: umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego, zabezpieczenie prawne wiarygodności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami, ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku, plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

X. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Kwota zakupiona ze względu na:</i> • <i>zyski kapitałowe</i> • <i>zamiar strategiczny</i>	<i>Zasady wyceny</i>
Akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny	Wycena bilansowa
Bankowe Papiery Wartościowe w SGB-Banku S.A.	zyski kapitałowe	Wycena bilansowa
Akcje Banku Śląskiego	zyski kapitałowe	Wycena bilansowa
Udziały TUW	zyski kapitałowe	Wycena bilansowa
Udziały Spółdzielczy System Ochrony	zyski kapitałowe	Wycena bilansowa

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Wartość godziwa</i>
Akcje SGB-Banku S.A.	2 352,2	2 352,2
Akcje Banku Śląskiego	0,65	0,65
Udziały TUW	0,20	0 20
Udziały Spółdzielczy System Ochrony	1,00	1,00
Bankowe Papiery Wartościowe w SGB-Banku S.A.	700,0	704,8

Kwota zrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 22,13 tys. zł.

Kwota niezrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi 0,00 tys. zł.

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 48% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o: 3 444 tys. zł.

Wzrost stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 158 tys. zł.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

1. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zgodna z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r. przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń na posiedzeniach w 2018r.

Przy określaniu zasad polityki zastosowano zasadę proporcjonalności, w której uwzględniono:

- formę prawną działania banku,
- rozmiar działalności i jej złożoność,
- skalę i profil ryzyka związanego z prowadzoną działalnością,
- organizację wewnętrzną banku oraz podział kompetencji i obowiązków.

Zgodnie z w/w polityką za osoby zajmujące stanowiska kierownicze w LBS w Strzałkowie mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku uznaje się Członków Zarządu Banku.

Bank co rok analizuje i aktualizuje wykaz osób zajmujących stanowiska kierownicze.

2. Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń (Polityką stałych i zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze) wynagrodzenia zmienne są zależne od oceny jakości pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze.

W przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników, jako podstawę do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia przyjęto ocenę według kryteriów określonych w Polityce za co

najmniej trzy lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) zysku netto
- 2) wskaźnika należności zagrożonych
- 3) łącznego współczynnika kapitałowego.

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu oprócz kryteriów ilościowych Rada.

Nadzorcza bierze pod uwagę także kryteria jakościowe, w Banku są to:

- 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
- 2) ocenę kwalifikacji;
- 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
- 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

W przypadku pozytywnego spełnienia kryteriów ilościowych i jakościowych Członek Zarządu jest uprawniony do otrzymania rocznej premii.

Bank nie stosuje polityki odraczania płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.

Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo.

3. Wysokość premii nie może być większa niż 25% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób wynagradzanych zgodnie z polityką zmiennych składników wynagrodzeń: /3- osobowy Zarząd

- wartość wynagrodzeń stałych za 2018 rok wyniosła 539 tys. zł, natomiast zmienne składniki uruchomione za 2018 rok wynoszą 81 tys. zł. Stosunek zmiennych składników do stałych wynosi 15,03%.
- wypłata wynagrodzenia zmiennego została uruchomiona jednorazowo w gotówce po zweryfikowaniu rocznego sprawozdania finansowego.

Wśród członków Zarządu Banku brak jest osób, które otrzymywały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym.

Nie wystąpiły płatności w związku z rozpoczęciem i zakończeniem zatrudnienia w danym roku.

4. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest do wysokości 10 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto. Wypłacona premia za 2018 rok stanowiła 2,99% zweryfikowanego wyniku finansowego netto za 2018rok.

XIII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:

- Główny Księgowy - komórka zarządzania „wolnymi środkami” odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
- Oddziały Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Dział ds. analiz ryzyka - komórka monitorowania ryzyka, odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 75% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,

- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.
 Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.
 Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w tys. zł.</i>
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	15 249

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR i NSFR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	2,58	1,0
Nadzorcza miara płynności długoterminowej	1,42	1,0
Wskaźnik LCR	237,4%	100%
Wskaźnik NSFR	149,0%	100%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	100 436	2 993	12 227
Luka bilansowa skumulowana	103 515	111 166	123 393
Luka prosta (z pozabilansem)	108 174	2 993	12 227
Luka skumulowana(z pozabilansem)	111 252	111 166	123 393

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewalwingowego w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 420	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	148 343	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,

- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnić przetrwanie w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczenia poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,

- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Dźwignia finansowa

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	499 077
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	11 039
7	Inne korekty	-
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	488 038

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	477 994
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	477 994
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	10 043
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	11 039
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	21 082
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	36 242
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	488 038
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	7,43

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	477 994
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	477 994
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	1 383
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych	31 464

	banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	
EU-7	Instytucje	194 905
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	11 745
EU-9	Ekspozycje detaliczne	163 991
EU-10	Przedsiębiorstwa	55 887
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 142
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	16 642

4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Na przestrzeni 2018r. wskaźnik dźwigni, kształtował się na poziomie wyznaczonym przez wielkość funduszy powiększanych corocznie z podziału zysku oraz przez strukturę ekspozycji bilansowych.

XV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - 2) komórka do spraw zgodności oraz kontroli wewnętrznej.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,

- 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
1. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
 2. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.
 3. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Zespół ds. zgodności i kontroli oraz kierujący komórkami organizacyjnymi centrali w obszarze określonym planem testowania.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Składnik aktywów należy traktować jako obciążony jeżeli został zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji; dodatkowo aby składnik aktywów uznać za obciążony musi istnieć możliwość przypisania go do konkretnej transakcji.

W Banku nie występują aktywa obciążone/nieobciążone.

Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

Aktywa		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku	-		-	
030	Instrumenty kapitałowe	-	-	-	-
040	Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-
120	Inne aktywa	-		-	
Zabezpieczenia otrzymane					
		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub</i>		<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub</i>	

		<i>wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank	-	-
150	Instrumenty kapitałowe	-	-
160	Dłużne papiery wartościowe	-	-
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	-	-
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	-	-
Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania			
		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	-	-
Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne			
-			

XVII. Oświadczenie Zarządu

Oświadczenie Zarządu Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie stanowi Załącznik nr 1 do Informacji.